

[Bomholt.]

vidner om — papirmøllen UNESCO. Om der hidtil er kommet noget væsentligt ud af det, ved jeg ikke, men der kan vel skaffes oplysning herom. Det er i inderligste overensstemmelse med forskningens væsen, at der tilstræbes et internationalt samarbejde med tilhørende fordeling af specialopgaver. Det er nødvendigt for vore videnskabsmænd at have kontakt med kolleger verden over. Der må være adgang til studierejser, ikke mindst med specialopgaver for øje, og der er ikke noget at sige til, at forskere for en tid tager ophold i udlandet og arbejder dér. Det kan betyde en stor berigelse. I de senere år er der imidlertid sket en temmelig kraftig udvandring af videnskabsmænd, og offentligheden har fået det indtryk, at der næsten er tale om flugt fra et af staten forsonst og underbetalt område. Jeg kunne ønske en nærmere oplysning vedrørende dette fænomen. Jeg tvivler på, at vi her i landet vil være i stand til at give så store tilbud som USA, der synes at have ubegrænsede kapitaler til rådighed til forskningen, og på visse områder kan vi ikke præstere et apparatur, der kan måle sig med USA's, men spørgsmålet er, om vi også ved hurtig handling kan byde vore videnskabsmænd så ordentlige arbejdskår, at Rasmus Christian Rasks berømte ord kan gøres til virkelighed.

Indenfor Norden skulle det gerne være således, at Danmark kan hævde sin plads. Det må vel siges, at Sverige i dag har en økonomisk situation, der indeholder et plus fremfor vor, men stort set skulle vi være i stand til at bringe relativt lige så store ydelser til forskningen som Sverige. Det danske forskerarbejde må bevare sine muligheder, og den største opmuntring, der kan gives videnskaben, er støtte til nye forsøg, en støtte, der ikke lader vente på sig i år og dag, men realiseres nogenlunde omgående, da videnskabeligt arbejde, som næsten ethvert åndeligt arbejde, nu engang har sin time, hvor det skal gøres. Jeg kan for mit vedkommende helt og fuldt tilslutte mig de udtalelser, som professor Niels Bohr fremsatte i radioen i aftes.

For at undersøge videnskabens kår og fremkomme med forslag til løsning af sagen blev der i sin tid nedsat en videnskabskommission. Det skete i sommeren 1947. Det var her, det skulle foregå. Her skulle undersøgelserne finde sted i henhold til kommissoriet, og herfra skulle de betænkninger udgå, der kunne være egnet til grundlag for lovforslag. Kommissionen har imidlertid arbejdet med betydelig langsomhed; der har

været årelange pauser. Da toget til Christiansborg fandt sted, havde videnskabskommissionen ikke været indkaldt i måneder, og de udvalg, der var nedsat, havde ikke afgivet materiale til overvejelse i plenum. Jeg anmodede straks om, at videnskabskommissionen blev indkaldt — det var der andre, der også gjorde —, og stillede en række spørgsmål, der tilsigtede at få klarhed over situationen. I marts i fjor blev der afleveret en del talmateriale, og der blev givet besked om, at de nedsatte udvalg hurtigt kunne fremme deres arbejde og aflevere et oversigtsmateriale til plenum, men i den resterende del af året skete der intet. Statsministeren meddelte i trontalen den 2. oktober 1951 — jeg udbeder mig den højtærede formands tilladelse til at citere —:

„Videnskabs kår ligger regeringen stærkt på sinde. I erkendelse af den betydning, en fremhjelpling af den videnskabelige forskning har for kulturlivets og samfundets trivsel i det hele, har regeringen besluttet sig til at fremsætte lovforslag om oprettelse af en fond, hvis midler skal anvendes til fremme særlig af grundvidenskaberne; den nærmere ordning af sagens enkeltheder vil blive tilrettelagt i forbindelse med videnskabskommissionen.“

Jeg forstod udtalelsen således, at kommissoriet for videnskabskommissionen ville blive respekteret, og at enkeltheder ville blive drøftet i videnskabskommissionen, inden lovforslag blev fremsat her i tinget. Anderledes kan udtalelsen ikke forstås, hvis de mest elementære parlamentariske regler skal overholdes. Det skete imidlertid ikke. Lovforslaget om videnskabsfonden blev fremsat her i tinget, inden det overhovedet havde været til behandling i videnskabskommissionen. Ved den valgte fremgangsmåde er trontalens ord skudt til side — statsministeren til liden ære! Det forberedende arbejde, som videnskabskommissionen skulle have udført, må nu overgå til rigsdagsudvalget. Nu må spørgsmålene stilles her i det udvalg, vi nedsætter. De parlamentariske medlemmer af videnskabskommissionen kan ikke deltage i besvarelsen af de spørgsmål, der måtte blive stillet her i tinget til kommissionen, da de parlamentariske medlemmer selvsagt ikke kan indtage en sådan dobbeltstilling.

Først da lovforslaget var fremsat i tinget, blev videnskabskommissionen indkaldt og fik forelagt underudvalgenes betænkninger. De bemærkninger, der ledsager ministerens lovforslag, nævner ikke videnskabskommissionen med eet ord — ikke